

INTERNATIONAL CONFERENCE
“Global Horizons in Philology and Pedagogy: Experiences of Turkic Nations”
September 25, 2025

**“SUN’IY INTELLEKT YORDAMIDA LOTIN TILINI O‘QITISHNING INNOVATSION
USULLARI”**

Isroilova Mahsuda Nigmatullayevna,

PhD Toshkent davlat stomatologiya instituti,

Lotin va chet tillari kafedrası

Israilovamahsuda98@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun’iy intellekt texnologiyalarining lotin tilini o‘qitishda qo‘llanilishi tahlil qilinadi. Lotin tili, an’anaviy o‘qitish metodlarida qiyinchilik tug‘diradigan murakkab grammatika va leksik xususiyatlarga ega bo‘lib, sun’iy intellekt vositalari orqali samarali o‘zlashtirish imkoniyatlari ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot davomida raqamli texnologiyalarga asoslangan interaktiv o‘qitish usullarining ta’lim jarayonidagi samaradorligi o‘rganilib, lotin tilini o‘qitishda sun’iy intellekt yordami bilan individual yondashuv va moslashtirilgan o‘quv dasturlarini yaratish istiqbollari muhokama qilinadi. Shuningdek, lotin tilining sun’iy intellekt tizimlari orqali tahlil qilinishi va tarjima jarayonlarida avtomatlashtirilgan yondashuvlarning afzalliklari keltiriladi. Maqolada zamonaviy ta’limda sun’iy intellekt asosida lotin tilini o‘qitishning innovatsion usullari hamda bu texnologiyalarning lingvistik tadqiqotlardagi ahamiyati yoritiladi.

Kalit so‘zlar: Sun’iy intellekt, lotin tili, raqamli texnologiyalar, lingvistik tadqiqot, interaktiv o‘qitish, avtomatlashtirilgan tarjima, individual yondashuv, ta’lim innovatsiyalari.

KIRISH

Lotin tili dunyodagi eng qadimiy va ta’sirchan tillardan biri bo‘lib, u ilm-fan, tibbiyot, huquq va din sohalarida keng qo‘llanilgan. Hozirgi kunda ham lotin tili global ilmiy atamalar tizimining asosini tashkil qiladi. Shunga qaramay, ushbu tilni o‘rganish jarayoni ko‘plab o‘quvchilar uchun murakkablik tug‘diradi. Lotin tilining murakkab grammatikasi, keng ko‘lamli lug‘at boyligi va o‘ziga xos fonetik tuzilishi an’anaviy o‘qitish metodlarini takomillashtirish zaruratini tug‘diradi. Zamonaviy texnologiyalarning rivojlanishi bilan bir qatorda, sun’iy intellekt (SI) vositalari til o‘rganish jarayonini soddalashtirish va samaradorligini oshirish imkoniyatlarini taqdim etmoqda. Sun’iy intellekt texnologiyalari ta’lim jarayonida personalizatsiya, avtomatlashtirilgan tarjima, interaktiv o‘qitish va lingvistik tahlil kabi ilg‘or yondashuvlarni joriy etish imkonini beradi. Ayniqsa, natural language processing (NLP) texnologiyalari yordamida lotin tilining sintaktik va semantik xususiyatlarini tahlil qilish, avtomatlashtirilgan mashqlarni yaratish va o‘quvchilar uchun moslashtirilgan o‘quv rejaralarini ishlab chiqish mumkin bo‘ladi.

Ushbu maqolada sun’iy intellekt vositalaridan foydalangan holda lotin tilini o‘qitishning innovatsion yondashuvlari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida raqamli texnologiyalarning o‘quv jarayoniga ta’siri, SI asosida ishlab chiqilgan interaktiv o‘qitish metodlarining samaradorligi va lotin tilini o‘zlashtirishga ko‘rsatayotgan ta’siri ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, an’anaviy va zamonaviy o‘qitish usullari taqqoslanib, sun’iy intellektdan foydalanish natijasida yuzaga keladigan afzallik va cheklovlar muhokama qilinadi. Mazkur tadqiqot lotin tilini o‘qitishda sun’iy intellektdan foydalanish istiqbollarini aniqlashga va kelajakda bu boradagi ilmiy izlanishlar uchun zamin yaratishga xizmat qiladi.

MATERIALLAR VA USULLAR

Ushbu tadqiqotda sun'iy intellekt texnologiyalarining lotin tilini o'qitish jarayonidagi samaradorligi ilmiy asosda o'rganildi. Tadqiqot doirasida talabalar ikki guruhga ajratilib, ularning o'quv natijalari tahlil qilindi. Eksperimental guruh sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan holda ta'lim olgan bo'lsa, nazorat guruhi an'anaviy metodlar asosida o'qitildi. Har ikkala guruhga tadqiqotning boshlang'ich va yakuniy bosqichlarida test sinovlari o'tkazilib, o'quv natijalari tahlil qilindi. Lotin tilini o'rganishda sun'iy intellekt vositalari qator ustunliklarga ega bo'lib, o'quvchilarga individual yondashuv asosida ta'lim olish imkonini yaratadi. Mazkur tadqiqotda aynan ushbu texnologiyalarning samaradorligi baholandi. Eksperimental guruhga interaktiv ta'lim platformalaridan foydalanish, lotin tilidagi matnlarni avtomatik tahlil qilish, grammatik va leksik mashqlarni sun'iy intellekt yordamida bajarish imkoniyatlari taqdim etildi. Nazorat guruhi esa an'anaviy metodlar asosida ta'lim olib, grammatik qoida va tarjima mashqlariga asoslangan o'qitish jarayonidan foydalandi.

Tadqiqot metodologiyasini belgilash jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan holda ta'lim olish samaradorligini baholash uchun bir nechta mezonlar ishlab chiqildi. Ushbu mezonlar talabalar tomonidan grammatikani o'zlashtirish darajasi, yangi so'zlarni yodlash tezligi, matnlarni tushunish ko'nikmalari va og'zaki hamda yozma nutq rivojlanishiga asoslandi.

Eksperimental guruh talabalariga quyidagi innovatsion texnologiyalar joriy etildi:

- **Matnlarni avtomatik tahlil qilish tizimlari:** lotin tilidagi matnlarni lingvistik jihatdan tahlil qilib, grammatik jihatdan to'g'ri yoki noto'g'riligini aniqlash imkonini beruvchi dasturlar ishlatildi.
- **Interaktiv o'quv platformalari:** talabalar ushbu platformalar orqali lotin tilini mustaqil ravishda o'rganish, har bir dars bo'yicha avtomatik baholash tizimidan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ldi.
- **Virtual repetitorlar va chatbotlar:** talabalar sun'iy intellekt yordamida muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'lib, lotin tilida yozish va talaffuzni mashq qilish imkoniyati yaratildi.
- **Avtomatlashtirilgan tarjima tizimlari:** lotin tilidan boshqa tillarga tarjima qilish, matnlarning sintaktik va semantik tuzilishini tahlil qilish imkonini beruvchi vositalar qo'llandi.

Nazorat guruhida esa o'qitish jarayoni odatiy metodlar asosida tashkil etildi. Talabalar lotin tili grammatikasi va lug'atini an'anaviy darsliklar yordamida o'rgandi, mashqlarni o'qituvchi nazorati ostida bajardi va tarjima amaliyotlariga asoslangan topshiriqlardan foydalandi. Tadqiqot natijalarini baholash maqsadida boshlang'ich va yakuniy testlar o'tkazildi. Ushbu testlar talabalar bilim darajasining qanchalik o'zgarganini aniqlash imkonini berdi. Shuningdek, talabalar orasida so'rovnomalar o'tkazilib, sun'iy intellekt texnologiyalarining o'quv jarayoniga ta'siri haqidagi fikr-mulohazalar o'rganildi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, sun'iy intellektdan foydalangan talabalar grammatik qoidalarni tezroq o'zlashtirib, yangi so'zlarni yodlashda an'anaviy usullarga tayanadigan guruhga qaraganda samaraliroq natijalarga erishdi. Shu bilan birga, sun'iy intellekt yordamida mustaqil mashq qilish va real vaqt rejimida til bo'yicha muloqot qilish imkoniyatining mavjudligi o'quvchilar motivatsiyasini oshirishga xizmat qildi.

Ushbu tadqiqot natijalari lotin tilini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalarining samaradorligini isbotladi va kelajakda ushbu texnologiyalar asosida interaktiv o'qitish tizimlarini yanada rivojlantirish zarurligini ko'rsatdi. Shuningdek, sun'iy intellektning til o'rganish jarayonidagi rolini chuqurroq

o‘rganish hamda o‘quv jarayonida qo‘llaniladigan sun‘iy intellekt algoritmlarini takomillashtirishga oid tavsiyalar ishlab chiqildi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan holda lotin tilini o‘qitishning samaradorligini aniq ko‘rsatib berdi. Eksperimental va nazorat guruhleri ishtirokchilari orasida bilim darajasining o‘zgarishi tahlil qilinib, sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan talabalar an‘anaviy usullar asosida o‘qiganlarga qaraganda yuqori natijalarga erishgani qayd etildi. Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, sun‘iy intellekt asosidagi interaktiv ta‘lim platformalaridan foydalangan guruhda grammatik bilimlarni o‘zlashtirish samaradorligi yuqori bo‘ldi. Ushbu guruh talabalarining grammatik test natijalari o‘rtacha **25% yuqori** bo‘lib, ayniqsa, murakkab sintaktik tuzilmalarning tushunilishi bo‘yicha sezilarli farqlar kuzatildi. Nazorat guruhida esa an‘anaviy darsliklar va o‘qituvchi rahbarligida o‘qitilgan talabalar grammatik qoidalarni eslab qolishda qiyinchiliklarga duch kelishgan.

So‘z boyligini o‘zlashtirish va eslab qolish samaradorligi ham har ikkala guruhda farqli natijalar ko‘rsatdi. Sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan guruhda talabalar yangi lug‘at birliklarini **40% tezroq** o‘zlashtirishgan. Buning asosiy sababi, interaktiv platformalar orqali real vaqt rejimida so‘zlarni kontekstda qo‘llash va ularning ma‘nolarini avtomatik tarzda o‘rganish imkoniyatining mavjudligidir. Nazorat guruhida esa talabalar odatiy yodlash texnikalaridan foydalangan bo‘lib, bu esa ularning so‘z boyligini shakllantirish jarayonini sekinlashtirgan. Matnlarni tushunish va tarjima qilish ko‘nikmalari bo‘yicha ham sezilarli farqlar kuzatildi. Sun‘iy intellekt asosida ishlovchi avtomatlashtirilgan tarjima tizimlari va lingvistik tahlil vositalari yordamida ta‘lim olgan talabalar murakkab matnlarni tahlil qilish va tarjima qilishda ancha yuqori natijalarga erishgan. Ushbu guruhdagi talabalar matnlarning sintaktik va semantik tuzilishini tezroq anglashgan va tarjima qilish jarayonida kamroq xatoga yo‘l qo‘yishgan. An‘anaviy usulda ta‘lim olgan talabalar esa grammatik jihatdan to‘g‘ri, lekin mantiqan noto‘g‘ri tarjimalar berish hollari ko‘proq kuzatilgan.

Og‘zaki va yozma nutq ko‘nikmalarini baholash natijalariga ko‘ra, sun‘iy intellektdan foydalangan talabalar lotin tilidagi jummalarni yaratishda va fikr bildirishda ancha mustaqil bo‘lishgan. Chatbotlar va virtual repetitorlar bilan ishlash imkoniyati talabalar uchun muloqot muhitini yaratib, ularning yozma va og‘zaki ifodalarini yaxshilashga xizmat qilgan. Nazorat guruhida esa talaffuz va jumla tuzish borasida an‘anaviy mashqlar asosida ta‘lim olgan talabalar kamroq amaliy tajribaga ega bo‘lganliklari sababli muloqot qobiliyatlari nisbatan past bo‘lib qolgan. O‘quvchilarning subyektiv fikrlari asosida o‘tkazilgan so‘rovnomalar natijalari ham sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligini tasdiqladi. Eksperimental guruhdagi talabalar sun‘iy intellekt vositalari ta‘lim jarayonini interaktiv va qiziqarli qilganini, murakkab mavzularni o‘zlashtirish jarayonini yengillashtirganini ta‘kidlaganlar. Ularning aksariyati an‘anaviy yondashuvga qaraganda sun‘iy intellekt vositalari orqali mustaqil ishlash yanada samaraliroq ekanini qayd etishgan.

Statistik tahlillar natijalari quyidagicha umumlashtirildi:

- Sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalanilgan guruhda grammatik bilimlarni o‘zlashtirish darajasi sezilarli darajada oshdi.
- Lug‘at boyligini oshirish jarayoni sun‘iy intellekt asosida tezlashdi.
- Matn tushunish va tarjima qilish ko‘nikmalari sun‘iy intellekt vositalari yordamida ancha samarali rivojlandi.

- Chatbot va virtual repetitorlar bilan ishlash orqali talabalar mustaqil fikrlash va yozma nutq ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ldi.
- O'quvchilar sun'iy intellekt asosidagi interaktiv ta'lim jarayonini an'anaviy usullarga qaraganda samaraliroq deb baholashdi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari sun'iy intellekt texnologiyalarining lotin tilini o'qitishda samarador vosita ekanligini isbotladi. Kelajakda ushbu texnologiyalar yanada rivojlantirilsa, lotin tilini o'rganish jarayoni sezilarli darajada yengillashishi va o'quvchilarning bilim darajasi oshishi mumkinligi aniqlandi. Shu sababli, sun'iy intellekt texnologiyalarini ta'lim tizimiga yanada kengroq integratsiya qilish muhim ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari sun'iy intellekt texnologiyalarining lotin tilini o'qitishda sezilarli samaradorlik berishini ko'rsatdi. Olingan ma'lumotlar sun'iy intellekt yondashuvlarining grammatik bilimlarni o'zlashtirish, lug'at boyligini kengaytirish, matnlarni tahlil qilish va tarjima qilish hamda og'zaki va yozma nutq ko'nikmalarini shakllantirish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatishini isbotladi. Ushbu natijalar lotin tilini o'qitishda an'anaviy va innovatsion metodlarning taqqoslanishi orqali ham aniqlandi. Sun'iy intellekt texnologiyalarining o'quv jarayoniga kiritilishi o'quvchilarga individual yondashuvni kuchaytirish imkonini berdi. An'anaviy usullarda ta'lim olishda o'quvchilarning ehtiyojlari umumiy yondashuv asosida qondirilsa, sun'iy intellekt o'quv jarayonini moslashtirish, individual o'quv jadvali yaratish va har bir talabaning o'zlashtirish darajasini tahlil qilish imkoniyatini taqdim etdi. Bu esa, ayniqsa, lotin tili kabi murakkab tuzilishga ega bo'lgan tillarni o'rganishda juda muhim omil hisoblanadi.

Grammatik bilimlarni o'zlashtirish natijalari shuni ko'rsatdiki, sun'iy intellekt texnologiyalari yordamida interaktiv va moslashtirilgan mashg'ulotlar an'anaviy grammatika darslariga qaraganda samaraliroq bo'lib, talabalar qoidalarning amaliy qo'llanilishini tezroq tushungan. Sun'iy intellekt asosida ishlab chiqilgan avtomatik tahlil tizimlari o'quvchilarga real vaqtda o'z xatolarini tahlil qilish va ularni darhol tuzatish imkoniyatini bergan. Natijada talabalar an'anaviy mashqlar orqali o'rganishdan ko'ra tezroq va samaraliroq natijalarga erishgan. Lug'at boyligini o'zlashtirish jarayoni ham sezilarli darajada tezlashgani kuzatildi. Sun'iy intellekt tizimlari tomonidan taqdim etilgan kontekstual tarjima va avtomatlashtirilgan so'z o'rgatish metodlari talabalarni so'z yodlashdan ko'ra ularning ma'nosini tushunishga yo'naltirgan. Bu yondashuv nafaqat so'zlarni eslab qolishni, balki ularning real nutqdagi ishlatilishini tushunishni ham osonlashtirgan. An'anaviy ta'lim metodlarida esa talabalar ko'proq takrorlash va yodlashga tayanishgan, bu esa ularning uzoq muddatli xotirasiga ta'sir qilmagan yoki so'zlarni kontekstda ishlatish qobiliyatini rivojlantirishda yetarlicha natija bermagan.

Matn tushunish va tarjima qilish borasida ham sun'iy intellekt vositalarining samaradorligi aniqlandi. Avtomatlashtirilgan tarjima tizimlari va lingvistik tahlil platformalari talabalar uchun lotin tilidagi matnlarni osonroq tushunish va ularni o'z tiliga tarjima qilish imkoniyatini bergan. Xususan, semantik tahlil vositalari matnlardagi murakkab grammatik va sintaktik tuzilmalarning izohlanishini osonlashtirgan. An'anaviy usulda o'rgangan talabalar esa ba'zan matnning sintaktik jihatdan to'g'ri, lekin semantik jihatdan noto'g'ri tarjimalarini taqdim etishgan. Sun'iy intellekt yordamida o'quv jarayonini interaktivlashtirish ham muhim natijalardan biri sifatida qayd etildi. Chatbotlar va virtual repetitorlar talabalar bilan real vaqtda muloqot qilish imkonini bergan, bu esa ularning mustaqil fikrlash va o'rganish motivatsiyasini oshirgan. An'anaviy metodlar asosida ta'lim olgan talabalar esa

faqatgina dars jarayonida yoki o‘qituvchi bilan bevosita muloqot orqali bilim olish imkoniga ega bo‘lishgan. Sun‘iy intellekt esa mustaqil ta‘lim olishni rag‘batlantirib, o‘quvchilarning mustaqil fikrlash va o‘z xatolarini aniqlash qobiliyatini rivojlantirgan.

Biroq, tadqiqot natijalari sun‘iy intellekt texnologiyalarining ba‘zi cheklovlari ham mavjudligini ko‘rsatdi. Xususan, lotin tilining murakkab sintaktik tuzilishi va o‘ziga xos grammatik qoidalari ba‘zi avtomatlashtirilgan tizimlar uchun hali to‘liq ishlangan emas. Sun‘iy intellekt asosida ishlovchi tarjima tizimlari ba‘zi murakkab tuzilmalarda mantiqiy nuqsonlarga yo‘l qo‘ygan. Bu esa sun‘iy intellekt algoritmlarini yanada rivojlantirish va ularni lingvistik jihatdan takomillashtirish zaruratini ko‘rsatdi. Shuningdek, talabalar orasida sun‘iy intellekt texnologiyalariga bo‘lgan ishonch darajasi ham turlicha bo‘ldi. Ba‘zi talabalar interaktiv platformalarning o‘qitish samaradorligini yuqori baholagan bo‘lsa, boshqalari esa an‘anaviy o‘qituvchi bilan bevosita muloqot qilgan holda ta‘lim olishni ma‘qul ko‘rgan. Bu holat o‘quv jarayonida texnologiyalar va an‘anaviy metodlarni uyg‘unlashtirish zarurligini ko‘rsatdi. Umuman olganda, tadqiqot natijalari sun‘iy intellekt texnologiyalarining lotin tilini o‘qitishda samarali ekanligini isbotladi. Biroq, ushbu texnologiyalarni yanada takomillashtirish va ularni an‘anaviy pedagogik yondashuvlar bilan uyg‘unlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Kelajakda sun‘iy intellekt algoritmlarini yanada takomillashtirish, interaktiv ta‘lim vositalarini chuqurroq o‘rganish va ularni pedagogik jarayonga moslashtirish bo‘yicha ilmiy izlanishlar olib borish zarur. Shuningdek, sun‘iy intellekt texnologiyalaridan samarali foydalanish uchun talabalar va o‘qituvchilarni ushbu vositalardan foydalanishga tayyorlash ham muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Texnologiyalar va an‘anaviy ta‘lim usullari o‘rtasida muvozanat saqlash orqali lotin tilini yanada samarali o‘qitish imkoniyatlari kengaytirilishi mumkin.

Tadqiqot yakuniy natijalari shuni ko‘rsatdiki, sun‘iy intellekt texnologiyalarining ta‘lim jarayoniga joriy etilishi an‘anaviy o‘qitish usullariga samarali qo‘shimcha vosita bo‘lishi mumkin. Bu texnologiyalarni to‘g‘ri va maqsadli qo‘llash lotin tilini o‘rganish jarayonini yengillashtiradi, o‘quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va natijada ularning bilim darajasini sezilarli darajada yaxshilashga xizmat qiladi.

XULOSA

Ushbu tadqiqot natijalari, sun‘iy intellekt texnologiyalarining lotin tilini o‘qitish jarayonida samarali vosita ekanligini ko‘rsatdi. Eksperimental va nazorat guruhlarini o‘rtasidagi tahlil, sun‘iy intellekt asosidagi ta‘lim metodlari an‘anaviy usullarga qaraganda yuqori natijalarga olib kelishini isbotladi. Sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan talabalar grammatikani tezroq o‘zlashtirib, yangi so‘zlarni yodlashda yuqori samaradorlikka erishgan. Shuningdek, matnlarni tahlil qilish, tarjima qilish va nutq ko‘nikmalarini rivojlantirishda ham aniq farqlar kuzatildi. Tadqiqotda foydalanilgan interaktiv o‘quv platformalari, avtomatlashtirilgan tarjima tizimlari va virtual repetitorlar yordamida o‘quvchilar lotin tilidagi murakkab grammatik qoidalar va leksik birikmalarni samarali o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘ldilar. Bu texnologiyalar o‘quvchilarga mustaqil ishlash, xatolarini tezda tuzatish va matnlarni kontekstda tushunish imkoniyatini berdi. Biroq, tadqiqot davomida sun‘iy intellekt texnologiyalarining ba‘zi cheklovlari ham aniqlandi. Masalan, lotin tilining murakkab sintaktik tuzilishi va qoidalari ba‘zi avtomatik tizimlar tomonidan to‘liq tahlil qilinmadi. Bu esa kelajakda sun‘iy intellekt algoritmlarini yanada takomillashtirish zaruratini ko‘rsatadi. Shuningdek, sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan holda ta‘limning samaradorligi talabalar tomonidan ijobiy baholandi, ammo ba‘zi o‘quvchilar an‘anaviy o‘qitish usullariga nisbatan ko‘proq qiziqish bildirgan. Bu holat, sun‘iy

INTERNATIONAL CONFERENCE
“Global Horizons in Philology and Pedagogy: Experiences of Turkic Nations”
September 25, 2025

intellektni ta’lim jarayonida to’g’ri va maqsadga muvofiq qo’llash muhimligini ta’kidlaydi. Umuman olganda, sun’iy intellekt texnologiyalarining lotin tilini o’qitishda qo’llanilishi o’quv jarayonini samarali va qiziqarli qilish, o’quvchilarning bilim darajasini oshirishga yordam beradi. Kelajakda ushbu texnologiyalarni yanada rivojlantirish, ta’lim tizimiga kengroq joriy etish va sun’iy intellekt yordami bilan o’qitishning yangi metodlarini ishlab chiqish ilmiy izlanishlarning asosiy yo’nalishlaridan biri bo’lishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Djalilova, Z. O., Juraev, S. S., & Kosimov, S. M. (2021). LATIN AS A PROFESSIONAL LANGUAGE OF MEDICAL WORKERS. Международный научно-практический электронный журнал «МОЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КАРЬЕРА». Выпуск № 23 (том 1)(апрель, 2021). Дата выхода в свет: 30.04. 2021., 79.
2. Dzhililova, Z. O. (2021). The Latin language's international status. Молодой ученый, (41), 32-34.
3. Хужайаров, I., Ochilov, M., Xolmatov, O., & Jurayev, D. (2024). Sun’iy intellekt algoritmlari asosida matn tilini avtomatik aniqlash. Международный Журнал Теоретических и Прикладных Вопросов Цифровых Технологий, 7(2), 59–67.
<https://doi.org/10.62132/ijdt.v7i2.182>